

# Konzervatismus je nejlepší obranou proti nezkušeným revolucionářům

- CZ24 News | 23. května 2023

**Revolucionář má vždy blíže ke svým abstraktním ideálům než ke svým spolubližním a není pro něj myslitelné zpozdít zavedení svých ideálů hledáním kompromisu. Je pro něj snazší uchýlit se k teroru. To tvrdil Edmund Burke, jehož dílo je základní inspirací tradičního konzervatismu.**

Edmund Burke žil v 18. století v Anglii. Úcta ke tradici, jež je souhrnem všech zkušeností minulých generací, a rozvážnost při řešení politických problémů jsou podle něj základní stavební kameny stabilní společnosti.

Lidské bytosti využívají akumulovanou zkušenost všech předchozích generací. Pouze malá část těchto znalostí a zkušeností je formálně zachycena v psané podobě. Podstatně větší část se přenáší jako zvyky, instinkt nebo předsudky.

Předsudky nejsou pověrami, i když se v ně mohou někdy zvrtnout. Předsudek je předběžné rozhodnutí v situaci, kdy jedinec nemá k dispozici dost času nebo informací a kdy využívá historickou intuici předanou mu předcházejícími generacemi.

Konzervatismus je podle Edmunda Burkeho především úcta k tradici, zkušenostem, které se nashromáždily během minulých generací. To z ní dělá pouto mezi generacemi minulými a budoucími.

## **Dědictví humanity**

Společnost nemá žádné právo ohrozit blahobyt svých potomků neuváženými zásahy do dědictví humanity, které je skryté v lidských tradicích. Představují metody fungování společnosti, jejichž prospěšnost byla ověřena testem času, a proto bychom jim podle Edmunda Burkeho měli důvěřovat.

Stejně jako lidové rčení „Medardova kápe čtyřicet dní kape“, skrývají v sobě tradice kolektivní moudrost od počátku věků.

## **Hlavně obezřetnost**

Úcta ke zkušenostem minulých generací znamená, že každá změna je pečlivě zvažována a že obezřetnost je hlavní předností zákonodárce. Proto Burke říká, že k nedostatkům společenského uspořádání je třeba přistupovat „se stejnými obavami, s jakými bychom ošetřovali zranění otce“. Není možné je ignorovat, ale rozhodně to nepředstavuje důvod pro experimentování a realizaci náhlých nápadů.

Kam vede bezhlavé zavržení všech tradic, dokumentoval Edmund Burke ve svém stěžejním díle „Úvahy o revoluci ve Francii“. Zcela správně předpověděl, že se francouzská revoluce utopí v krvi.

## **Nezkušený gangsteři**

Politika není pro Burkeho věda, která se snaží uvést do života abstraktní ideje, ale umění řešit jednotlivé problémy, které sužují společnost, za pomoci kompromisů. Problémem všech revolučních hnutí je, že pro zavedení systému postaveného na zcela nových idealistických myšlenkách je kompromisní řešení nepoužitelné. Kompromisy jsou k ničemu, pomůže pouze hrubá síla.

Burke popisuje francouzské revolucionáře jako nezkušené gangstery, kteří neměli nejmenší ponětí, jak se vypořádat s komplexními problémy. Domníval se, že demokratická tyranie většiny bude horší než tyranie králů. Když mohli revolucionáři popravit královnu, mohou popravit kohokoli.

### **Utopte je v řece, deklaraci práv vem čert!**

Jak pravdivá byla jeho tvrzení, se ukázalo záhy. Přestože francouzská deklarace práv člověka obsahovala vzletná ustanovení o svobodě, bylo během jakobínského teroru popraveno téměř dvacet tisíc lidí a další deset tisíc zemřelo ve vězení bez jakéhokoli procesu. Ve městě Nantes navíc přišli s novinkou pod názvem „Národní koupel“. Spoutaní odpůrci revoluce byli topeni v řece Loire.

### **Smrtelně nebezpečné hnutí**

Burke varoval, že abstraktní ideály a neschopnost prosadit je v diskuzi činí z revolucionářů smrtelně nebezpečné hnutí. Revolucionář má vždy blíže ke svým abstraktním ideálům než ke svým spolubližním a není pro něj myslitelné zpozdit zavedení svých ideálů hledáním kompromisu. Je pro něj snazší uchýlit se k teroru.

### **Tradice není nic neměnného**

Konzervatismus přitom neznamená tvrdošíjné lpění na starých pořádcích. Friedrich Hayek píše, že tradice není nic neměnného. Je výsledkem neustálého procesu vylepšování, který se ale řídí pouze pozorováním toho, co funguje.

Proces vylepšování není nic jednoduchého. Svobodné společnosti, říká Edmund Burke, musí skloubit principy konzervatismu s požadavky na korekce nedostatků stávajícího řádu. To klade obrovské nároky na politiky. Rozvážnost je tak podle Burkeho „božím přikázáním tohoto prostého světa“. Rozvážnost slouží politické umírněnosti tím, že neustále poměřuje principy s praxí.

### **Umírněnost a odvaha**

Ústavní pořádky postavené na důsledné dělbě moci činí z rozvažování záležitost nikoli volby, ale nutnosti. Všechny změny musí být předmětem kompromisu, který přirozeně nutí k umírněnosti a který činí všechny bezhlavé snahy o svévolné uplatňování moci navždy neproveditelnými.

Edmund Burke věděl, že politická umírněnost bude vždy napadána jako zbabělost. Proto je politická umírněnost neoddělitelná od politické odvahy.

Zpracoval: D. Tolar

[ZDROJ](#)